

175 scolasts romontschs en clausura

La Conferenza generala Surselva ei s'entupada a Glion

■ (anr/abc) Ina gada ad onn, mintgama in mesjamna dil november, organisescha l'uniun dils scolasts sursilvans ina dieta. Uonn ei il personal d'instrucziun da tut ils scalems dalla scola populara s'entupaus ella claustra a Glion. *Francesctg Friberg*, il president dalla Conferenza Generala Surselva, ha saviu beneventar in pulit diember da collegas alla dieta. 175 mussadras, scolastas e scolasts da tuts scalems ein separticipai alla conferenza d'uonn. Il Di da romontsch ei in'occurrentza tradiziunala ed il president ha circumscret suandontamein la finamira da quel: «Possibilitar inscunters en il ravugl romontsch sco era dar impuls e support alla scola romontscha». Quell'atmosfera romontscha ei lu era puspei semanifestada alla dieta dad uonn. Naven dalla damaun allas 08.00 tochen il suentermiezgi entuorn las 16.30 han ins tschintschau mo romontsch – quei ch'ei daventau plitost ina exclusivitat tier ina occurrenza gronda en Surselva.

Igl avonmiezgi referats e luvratori

La suprastonza dall'uniun Conferenza Generala Surselva (CGS) haveva quintau cun 150 persunas, vegnidas ein 175. Igl ein scolastas e scolasts primars, dil scalem superior, da lavurs manilas e mussadras da scoletta. Tuts ein envidai alla dieta, quella entscheiva mintgama cun cornets e caffè ed ei dat caschun da seveser, salidar e sediscuorer ordeifer igl urari d'instrucziun.

Pigl avonmiezgi haveva la suprastonza semtgau sis differents moduls en differents localitads dalla Casa Sentupada dalla claustra a Glion. In grond diember ei separticipaus alla prelecziun dad *Arnold Spescha*. Cun siu contranlatur *Hans Fäh* e moderaziun da *Simon Camartin* han ins saviu tedlar sequenzas ord il cudisch da poesias «Ei catscha dis/Der Tag bricht an». In ulteriur modul ei sefatschentaus culla tematica «cant, moviment e giugs» che *Flavia Walder* ha menau. Bia glied ha era priu part dil referat «ecumen» tier «600 onns Fra Clau e 500 onns Reformaziun». Sur *Marcel Köhle* e set *Jan-Andrea Bernhard* han pre-



La suprastonza dalla CGS: Aluis Hosang, Catarina Steger, Pieder Antoni Halter, Ricarda Caderas e Francesctg Friberg (da sen.).

FOTO A. BEELI

sentau la tematica, ins ha saviu tedlar e daventar cunscients ch'ei dat tutttavia cumineivladads e ch'ils giubileums historics sebasan sin grondas parallelas spiritualas. En in ulteriur modul ha la scolasta da lavurs manilas *Ruth Demont* introduciu egl artisanadi da fletrar, ferton che la pedagoga curativa *Stefania Ritter* ha presentau Dybuster, in bien program online che gida affons da scriver plaids correctamein. En in ulteriur modul ein persunas d'instrucziun cun plascher dil lungatg e dil scriver separticipadas ad in luvratori cun *Arnold Spescha*.

Suentermiezgi cant e radunonza

Suenter il gentar communabel han scolastas e scolasts en clausura saviu tuchegiar duront ina presentaziun frestga e divertenta dil cudisch «Carrussel, Carrussel».

Ei setracta dil cudisch cun praulas, canzuns e notas. *Rilana Cadruvi* e *Flavia Walder* han presentau quei cudisch che porscha massa pusseivladads. Il Chor d'affons Surselva ha «demonstrau» co ei tuna e tgei pusseivladads ch'ei dat ella pratica.

Sco davosa part dil Di da romontsch 2017 ei puspei la radunonza generala suandada. Las commembras ed ils commembers dalla suprastonza (*Francesctg Friberg*, president; *Catarina Steger*, cassiera; *Madleina Lala*, assessura; *Aluis Hosang*, vicepresidente; *Pieder Antoni Halter*, actuar), han giu d'ademplier ina pulita lavur per la CGS. Sco il president ha rapportau ein els s'entupai a sis sesidas. La collaboraziun cullas duas autras conferenzas scolasticas romontschas, la Conferenza Generala Ladina e la Conferenza rumantscha Grischun central seigi stada

fetg buna. Igl onn vargau haveva il Di da romontsch communabel a Landquart el Forum im Ried rimnau tut il personal d'instrucziun romontsch da nies cantun. En siu rapport extendiu ha *Francesctg Friberg* menziunau las ulteriuras activitads ch'ei stadas el center. Evidentamein ein quei il Plan d'instrucziun 21 ed ils mieds d'instrucziun per tuts scalems. Lu ha il center linguistic online (*Celion*, mira www.celion.ch) ed il center didactic romontsch online (*Cedid*) fatschentau la suprastonza. Igl ei duas plattafuormas per sustegn linguistic e material didactic.

Mieds d'instrucziun sin rucca

La suprastonza dalla CGS ha giu d'absolver igl onn 2016/17 in grond pensum da lavur cun representar la scola romontscha, batter per mieds d'instrucziun e te-

ner ensemen «la barca». En connex cul Plan d'instrucziun 21 eis ei d'eminente impurtonza che las conferenzas dil personal d'instrucziun romontsch tilien vid il medem sughet e semuossien units. Il basegns d'agir arisguard ils mieds d'instrucziun romontschs ei gronds e colli-giaus direct cull'acceptanza dil Plan d'instrucziun 21. *Rico Cathomas*, meinaproject e collaboratur dalla Scol'aula da pedagogia dil Grischun, ha presentau en quei connex ils mieds ch'ei sin rucca, co quels vegnan elaborai, tgei pusseivladads ch'els porschan, co ed oravontut cu els vegnan distribui. *MedioMax* e *NaTech* ein dus projects che vegnan elaborai parallel. Tochen igl onn 2021 dueien 128 cudischs da lavur esser cumpari pils differents idioms.

In mied d'instrucziun per lavurs manilas ei il «Filtric». Ei setracta dalla translaziun dil mied tudestg «verflixt&zugenäht». Grazia ad in engaschi dalla CGS e sia fracziun da scolastas da textil sa quei project vegnir surdaus proximamein allas scolas sursilvanas.

Ils carnets romontschs OSL

Las tractandas statutaricas dalla CGS han buca svegliu discussiuns. Tier il punct «elecziuns» han presentas e presents giu d'eleger ina persuna che remplazza la suprastonta *Madleina Lala-Vinzens* che haveva demissiunau. Per ella ha la radunonza eligiu la mussadra *Ricarda Caderas-Vinzens* da Luven. Tier las orientaziuns ha *Regula Malin*, menadra dalla casa editura dils carnets SJW/OSL, presentau l'instituziun e sia purschida. Sco ella ha getg han ins constatau ils davos onns ina diminuaziun massiva d'empustaziuns per las publicaziuns romontschas. SJW/OSL producescha dapi 1932 ils carnets per affons e giuvenils da tuts scalems. La finala ei aunc il niev secretari general dalla LR, *Martin Gabriel*, sepresentaus. El ha purtau ils salids dall'uniun tetgala dils Romontschs. Igl ei stau la 38avla occurrenza publica ch'el ha visitau dapi ch'el ha entschiet siu uffeci igl 1. da fenadur d'uonn.